

ETOLÓGIA

I. A tantárgy jellemzői:

Kódja:	EG236-000AA
Gondozója:	Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézet
Felelőse:	Dr. Jánoska Ferenc egy. docens
Előadója:	Dr. Jánoska Ferenc egy. docens
Jellege:	A típusú a Természetvédelmi mérnöki BSc Szak hallgatói számára
Oktatásának módja:	előadás
Számonkérés módja:	kollokvium
Mintatantervben ajánlott szemeszter száma:	2.
Órakerete:	2 óra hetente
Önálló munka:	2 óra hetente
Kreditérték:	2

II. A tantárgy oktatásának célja:

Az oktatás célja az állatok viselkedésének megismertetése. A legfontosabb viselkedés-mintázatok, egyedi és közösségi viselkedés-formák, az etológia evolúciós szerepének és hatásának feltárása, bemutatása. A gyakorlati természetvédelemben szükséges etológiai ismeretek által hatékony állatvilág-védelmi tevékenységek megalapozása.

III. A tantárgy tartalmának rövid leírása:

Előadás: Az etológia értelmezése; Mozgásmintázatok; Érzékszervek; Motiváció; Viselkedés az egyedfejlődés során; Etológia és evolúció; A viselkedés funkciója; Kommunikációs viselkedés-mintázatok; Társas viselkedésformák (együttműködés, dominancia, a magatartások összehangolása, táplálék-optimalizáció és ragadozók elleni védekezés).

IV. A tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal

Elő tárgyak: -

Ráépülő tárgyak: -

V. A tantárgy oktatásának módszertana, infrastrukturális szükséglet:

A tantárgy *előadásai* illusztrált szabad előadások a rendelkezésre álló oktatástechnikai eszközökkel. A tanszéki szakmai könyvtár a hallgatók rendelkezésére áll. Esetenként rövid videofilmek megtekintése a legfontosabb viselkedés-mintázatok képi bemutatására.

VI. Évközi ellenőrzés, számonkérés módja:

Számonkérésre aláírás és kollokvium formájában kerül sor. Az aláírás (félévigazolás) feltétele a foglalkozásokon való részvétel, a kollokviumon pedig – tételhúzás után – két kérdés eredményes megválaszolása szükséges.

VII. Szakmai követelményrendszer

- *készség* szintjén: ismerjék az állati viselkedésformák legfontosabb alapelveit,
- *jártasság* szintjén: ismerjék fel a viselkedésformák egyes csoportjait,
- *ismereti* szinten: tudják az előadások teljes anyagát.

VIII. Irodalom

Jánoska F. : Etológia. Egyetemi jegyzet, Sopron Vadgazda Mérnöki Szak (előkészületben, ill. elektronikusan elérhető)

Ajánlott irodalom:

Csányi V., (1980): Kis etológia. Gondolat Zsebkönyvek, Budapest

Krebs, J. R. & Davies, N. B. (1988) : Bevezetés a viselkedés-ökológiába. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Lorenz, K. (1985): Összehasonlító magatartás-kutatás. Az etológia alapjai. Gondolat, Budapest

Slater, P.J.B. (1987): Bevezetés az etológiába. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Székely P. (1979): Etológia. Natura, Budapest

Csányi V. (1996): Etológia Egyetemi tankönyv

IX. Minőségbiztosítás módszere:

- Szakirodalom folyamatos figyelése.
- Szakkönyvek, folyóiratok tanulmányozása, gyűjtése, tanszéki könyvtárban történő elhelyezése.
- Partner egyetemek oktatási anyagainak megismerése, lehetőség szerinti felhasználása.
- Részvétel belföldi és külföldi szakmai konferenciákon és egyéb szakmai rendezvényeken.
- Saját kutatások során anyaggyűjtés.
- Hallgatói véleményezés.

X. Fejlesztési politika:

- A szakirodalom aktualizálása, jegyzetfelújítás.
- Új tudományos eredmények folyamatos beépítése a tantárgyba.
- Jelentősebb mennyiségű változás esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, módosítása és elfogadtatása a NYME Erdőmérnöki Kar Tanácsával, a Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézet kezdeményezésére.
- Szak egészére kiterjedő felülvizsgálat, módosítás esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, módosítása és elfogadtatása a NYME Erdőmérnöki Kar Tanácsával, a dékán kezdeményezésére.

Előadások

Ssz.	Téma	Óraszám nappali
1.	Az etológia értelmezése, kapcsolata más tudományágakkal	2
2.	Mozgásmintázatok (reflexek, taxisok, öröklött mozgásformák)	2
3.	Mozgásmintázatok (központi és perifériás szabályozás, a mozgások irányultsága)	2
4.	Érzékszervek (kulcsingerek, kiváltók, központi és perifériás szűrők)	2
5.	Motiváció (energia-halmozódás, aktiválás, kifáradás)	2
6.	Motiváció (külső és belső tényezők, helyettesítő cselekvések)	2
7.	Viselkedés az egyedfejlődés során (tanulás, ösztön, környezeti hatások)	2
8.	Viselkedés az egyedfejlődés során (táplálékszerzés, utód-szülő viszony, hangadás fejlődése)	2
9.	Etológia és evolúció (magatartás-genetika, fajok szétválása)	2
10.	A viselkedés funkciója (komfortmozgások, anyagcsere, védekezés és támadás, szaporodási stratégiák, optimalizálás)	2
11.	Kommunikációs viselkedés-mintázatok (rejtőzködés, információ és manipuláció)	2
12.	Kommunikációs viselkedés-mintázatok (jelzésformák és értékelésük, az állati kommunikáció, mint nyelv)	2
13.	Társas viselkedés-formák (együttműködés, dominancia, a magatartások összehangolása)	2
14.	Társas viselkedés-formák (táplálék-optimalizáció és ragadozók elleni védekezés, kulturális hatások, túlélés), humánetológia	2

Prof. Dr. Faragó Sándor DSc.
egyetemi tanár, intézetigazgató

Jóváhagyta az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2011. -i ülésén.

Prof. dr. Náhlik András PhD
dékán